

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

До захисту допустити:

Завідувач кафедри

Іванова Т. В.

(підпис)

(ПІБ завідувача кафедри)

« _____ » _____ 2023 р.

«ПІЗНАВАЛЬНЕ ШОУ "КОШЕР. ЖИТТЯ ЄВРЕЙСЬКОГО НАРОДУ"»

Кваліфікаційна робота здобувача
вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми
«Журналістика»

(назва освітньо-професійної програми)

Тімборовської Аліни Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

Науковий керівник:

Іванова Т.В., д.п.н., професор

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент:

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи)

Кваліфікаційна робота захищена

з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

« _____ » _____ 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. АКТУАЛЬНОСТІ РОБОТИ В НАУКОВО – ПІЗНАВАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ НА ТБ. АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ІНФОРМАЦІЙНО- РОЗВАЖАЛЬНИХ СИСТЕМ	5
1.1 Актуальність роботи в науково – пізнавальному середовищі на ТБ.....	5
1.2 Аналіз існуючих науково - пізнавальних систем, які користуються попитом на ринку та визначення всіх ключових характеристик ресурсів, їх особливості та недоліки.....	6
1.3 Аналіз функціональних особливостей інформаційно-розважальних систем.....	8
2. ВИЗНАЧЕННЯ ТИПУ КОНТЕНТУ ДЛЯ РОЗРОБКИ НАУКОВО - ПІЗНАВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ	10
2.1 Визначення типу контенту для розробки науково – пізнавальної системи на ТБ.....	10
2.2 Аналіз режимів перегляду існуючих систем в українському телебаченні.....	12
2.3 Розробка науково – пізнавальної програми в телевізійному просторі.....	13
ВИСНОВОК	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	16

ВСТУП

Актуальність даного дослідження зумовлена **спільним інтересом** людей до цієї теми. Науково – популярний жанр на телебаченні є багатогалузевим, тому він був і буде популярним завжди, бо люди прагнуть нових знань і розвитку завжди, в незалежності часу і ситуації в житті.

Науково – пізнавальна журналістика - область, де інформація досить легко продається, на неї завжди знаходиться попит аудиторії. Крім прямої ролі в медіа економіці, саме заробляння коштів шляхом випуску засобів масової інформації.

Науково – пізнавальна журналістика в сучасних засобах масової інформації – це своєрідний напрямок журналістики, який надає масовому споживачеві нову інформацію про весь світ, торкає теми історії, географії, культури, мистецтва, туризму, філософії з різних країн.

Значне місце у виробництві засобів масової комунікації займає наукова проблематика. Крім того, інколи питання суто наукового характеру обговорюються не на сторінках спеціалізованих видань, а в популярних і суспільно-політичних ЗМІ, що є одним із факторів зростання запитів суспільства на професійну інформацію.

ЗМІ беруть участь у суспільних процесах керівництва, участь у соціальному захисті людей, надання практичної інформації для кожного, усе це показує гедоністичний сенс журналістики. Науково – пізнавальна журналістика в сучасних засобах масової інформації – це своєрідний напрямок журналістики, який надає масовому споживачеві нову інформацію про весь світ, торкає теми історії, географії, культури, мистецтва, туризму, філософії з різних країн.

Гіпотези дослідження: за основу під час створення науково – пізнавальної програми «Світ навколо нас» були взяті ретельно опрацьовані концепції працювання телевізійних ЗМІ, аналіз активного просування у соціальних мережах та регулярний аналіз статистики.

Об'єктом дослідження є процес розробки науково – пізнавального шоу «Кошер. Життя єврейського народу».

Предметом дослідження є науково – пізнавальна програма «Кошер. Життя єврейського народу».

Метою дослідження є розробка науково – пізнавального шоу «Кошер. Життя єврейського народу», аналіз послідовностей його розробки та виявлення сучасних особливостей просування даного типу програм в мережі Інтернет і ТБ.

Методи дослідження:

Вирішення поставлених у роботі завдань здійснюється на основі застосування наступних методів дослідження: метод контент - аналізу, структурно-типологічний метод, метод опису, метод класифікації, метод графічного подання інформації.

Цільова аудиторія науково – пізнавальної програми – люди віком від 12 років і більше.

Завданням творчого проекту є соціальний, культурний, духовний і моральний розвиток аудиторії.

Наукова новизна: автором розроблено концепцію створення науково – пізнавальної програми на ТБ на прикладі науково – пізнавальної програми «Світ навколо нас». Застосування цієї концепції на практиці сприяло створенню нового контенту для ТБ та впровадженню його в інформаційно-телекомунікаційну мережу телебачення.

Практична значимість: результат роботи полягає в тому, що сукупність знань специфіки телевізійного контенту та систем обліку статистики їх праці, дозволяє досягти найбільш можливого успіху в розділі телевізійної журналістики.

РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНОСТІ РОБОТИ В НАУКОВО – ПІЗНАВАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ НА ТБ. АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ІНФОРМАЦІЙНО-РОЗВАЖАЛЬНИХ СИСТЕМ

1.1 Актуальність роботи в науково – пізнавальному середовищі на ТБ

Телебачення є одним з основних мас-медіа, яке використовується для поширення інформації та знань. Науково-пізнавальні програми на телебаченні зазвичай пропонують глядачам цікаві та освітні відеоматеріали з різних галузей науки, технологій, природи, культури та інших тем. Такі програми можуть включати документальні фільми, наукові серіали, інтерв'ю з вченими та експертами, демонстрації експериментів, анімаційні відео та інше. Вони можуть розповідати про сучасні наукові досягнення, історію науки, важливі відкриття, розвивати критичне мислення та популяризувати науку серед глядачів різного віку.

Актуальність роботи науково-пізнавальної програми на телебаченні залежить від кількох факторів, таких як актуальність теми, якість досліджень, популярність серед глядачів та доступність нової інформації. Програми, які постійно оновлюються з новими дослідженнями та актуальними темами, зазвичай найбільш цікаві для глядачів.

1.2 Аналіз існуючих науково - пізнавальних систем, які користуються попитом на ринку та визначення всіх ключових характеристик ресурсів, їх особливості та недоліки

Науково-пізнавальні системи та ресурси, які користуються попитом на ринку, можуть включати різні формати, такі як телевізійні програми, веб-сайти, платформи онлайн-курсів, мобільні додатки та багато іншого. Основні ключові характеристики і їх особливості можуть варіюватися залежно від конкретного ресурсу, але деякі загальні аспекти можуть включати:

1. Науковість і достовірність: Успішні науково-пізнавальні системи мають ґрунтуватися на наукових фактах, дослідженнях та експертному знанні. Вони повинні представляти достовірну і актуальну інформацію, базуючись на провідних наукових джерелах та експертному підході.

2. Осяжність та доступність: Ці системи повинні бути легкими в освоєнні і доступними для широкого кола користувачів. Інтерфейси повинні бути зрозумілими, навігація і пошук повинні бути зручними, а контент повинен бути представлений у доступній і зрозумілій формі.

3. Різноманітність тем і форматів: Високоякісні науково-пізнавальні системи мають пропонувати різноманітність тематик і форматів, щоб задовольнити різні інтереси та потреби користувачів.

4. Взаємодія та залучення користувачів: Деякі системи надають можливості для взаємодії користувачів, такі як коментарі, форуми, питання-відповіді або спільноти. Це стимулює залучення глядачів і сприяє обміну знаннями та досвідом.

5. Гнучкість та оновлення: Успішні системи здатні адаптуватися до змін в наукових дослідженнях та трендах. Вони можуть оновлювати свій контент і представляти нові дослідження, щоб залишатися актуальними та цікавими для глядачів.

Щодо недоліків, деякі можливі аспекти включають:

1. Недостатня наукова глибина: Деякі науково-пізнавальні системи можуть недостатньо детально розглядати складні наукові питання або не

вдаються до досліджень на достатньому рівні. Це може обмежувати зрозуміння глибини теми.

2. Передача спрощених або неповних інформацій: У деяких випадках науково-пізнавальні системи можуть спрощувати або неповно висвітлювати складні наукові концепції або дослідження, що може спотворювати розуміння користувачів.

3. Брак актуальності: Якщо системи не оновлюються регулярно, вони можуть втратити актуальність і не відображати найновіші наукові відкриття та дослідження.

4. Некоректність: В деяких випадках науково-пізнавальні системи можуть містити біас або некоректність у відображенні наукових фактів або теорій. Це може спотворити об'єктивність інформації, яка надається користувачам.

5. Важливо враховувати, що кожна конкретна науково-пізнавальна система може мати свої переваги та недоліки, і їх оцінка буде залежати від потреб та очікувань користувачів. Рекомендується ретельно переглянути рейтинги, огляди та рекомендації, а також використовувати критичне мислення при оцінці достовірності і актуальності інформації, наданої в таких системах.

1.3 Аналіз функціональних особливостей інформаційно-розважальних систем

Функціональні особливості науково-пізнавальних систем можуть значно варіюватися залежно від конкретного ресурсу та його цілей. Однак, деякі загальні функції, які можуть бути притаманні таким системам, включають:

1. Представлення інформації: Науково-пізнавальні системи надають інформацію про наукові питання, факти, концепції та дослідження. Вони можуть використовувати різні медіаформати, такі як текст, зображення, відео, анімації тощо, для ефективного передавання знань користувачам.

2. Пошук і навігація: Багато науково-пізнавальних систем мають функцію пошуку, що дозволяє користувачам знаходити інформацію за темою, ключовими словами або категоріями. Вони також надають зручні способи навігації по вмісту, такі як меню, таблиці змісту, посилання між пов'язаними матеріалами тощо.

3. Інтерактивність: Деякі системи надають можливість взаємодії користувачів з контентом. Це може включати можливість задавати питання, залишати коментарі, брати участь у дискусіях, виконувати вправи або тести тощо. Інтерактивні функції сприяють активному залученню користувачів і поглибленню їх розуміння матеріалу.

4. Персоналізація: Деякі системи можуть пропонувати персоналізований контент або рекомендації на основі інтересів, потреб та попередньої активності користувача. Це допомагає краще відповідати індивідуальним вимогам та забезпечує більш ефективне використання ресурсів.

5. Актуалізація та оновлення: Високоякісні науково-пізнавальні системи регулярно оновлюють свій контент, враховуючи нові наукові відкриття та дослідження. Вони можуть надавати останні новини, статті, відеоматеріали або інші оновлення, щоб забезпечити актуальність інформації.

6. Функції спільноти: Деякі системи надають можливість спілкування з іншими користувачами, створення спільнот, форумів або груп. Це сприяє обміну знаннями, досвідом та думками між користувачами.

Важливо відзначити, що це лише загальні функціональні особливості, і конкретні науково-пізнавальні системи можуть мати інші унікальні функції, які відповідають їхнім конкретним метам та аудиторії.

РОЗДІЛ 2. ВИЗНАЧЕННЯ ТИПУ КОНТЕНТУ ДЛЯ РОЗРОБКИ НАУКОВО - ПІЗНАВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

2.1 Визначення типу контенту для розробки науково – пізнавальної системи на ТБ

Розробка науково-пізнавальної системи на телебаченні може включати різноманітний тип контенту, який надає глядачам доступ до наукової інформації та знань. Основні типи контенту, які можуть бути розглянуті для розробки такої системи, включають:

1. Документальні фільми: Телевізійні документальні фільми, які присвячені науковим темам, можуть надати глядачам детальну інформацію про різні наукові області. Вони можуть охоплювати дослідження, відкриття, історію науки, розвиток технологій тощо.

2. Наукові серіали та програми: Телевізійні серіали та програми, що спеціалізуються на наукових темах, можуть зосередитися на певних наукових галузях або пропонувати широкий спектр науково-пізнавального контенту. Вони можуть включати експертні інтерв'ю, візуалізації складних концепцій, експерименти тощо.

3. Дискусійні панельні шоу: Шоу, де учасники обговорюють наукові теми, можуть сприяти глибшому розумінню і розгляду різних аспектів наукових питань. Такі шоу можуть запрошувати наукових експертів, дослідників, академіків або інших працівників наукових галузей.

4. Інтерактивні програми: Розробка інтерактивних програм, які дозволяють глядачам взаємодіяти з контентом, може бути цікавим напрямком. Це можуть бути вікторини, головоломки, віртуальні лабораторії, додатковий онлайн-контент тощо.

5. Репортажі з наукових заходів: Телевізійні репортажі з наукових конференцій, симпозіумів, виставок або інших наукових заходів можуть привнести актуальність і свіжість в науково-пізнавальну систему. Вони можуть представляти останні наукові дослідження, презентації відомих вчених або новітні наукові відкриття.

Це лише кілька прикладів типів контенту, які можуть бути використані для розробки науково-пізнавальної системи на телебаченні. Важливо враховувати цільову аудиторію, її інтереси та очікування при визначенні типу контенту.

2.2 Аналіз режимів перегляду існуючих систем в українському телебаченні.

Науково-пізнавальні програми в українському телебаченні мають важливе значення для популяризації науки та поширення наукових знань серед глядачів. Деякі з відомих науково-пізнавальних програм, які виходять на українських телеканалах, включають:

"Наука проти фактів" (ICTV): Ця програма присвячена розкриттю наукових міфів та спростуванню поширених забобонів. Вона проводить експерименти та досліді, щоб показати, як насправді працює світ навколо нас.

"Світознавці" (UA:Перший): У цій програмі діти отримують можливість відкривати для себе науку та досліджувати природні явища через цікаві експерименти та ігри. Вона спрямована на підвищення наукової освіти серед дітей.

"Наука це круто" (1+1): У цій програмі наукові експерти діляться цікавими фактами та дослідженнями в різних наукових галузях. Вона пропонує веселі та незвичайні експерименти, які розкривають науку зі звичайних речей.

"Світ довкола нас" (UA:Перший): Ця програма досліджує природу, технології, космос та інші наукові теми. Вона надає глядачам можливість дізнатися про світ навколо нас через цікаві розповіді та візуалізації.

"Наука і техніка" (5 канал): У цій програмі розглядаються теми з різних наукових галузей, включаючи фізику, хімію, біологію та інші. Вона пропонує експерименти, демонстрації та екскурсії до лабораторій та наукових центрів.

Ці програми пропонують різноманітний науково-пізнавальний контент, який спрямований на різні аудиторії, включаючи дорослих та дітей. Вони створюють можливості для вивчення науки та стимулюють інтерес до наукових знань серед глядачів.

2.3 Розробка науково – пізнавальної програми в телевізійному просторі.

Розробка науково-пізнавальної програми на телебаченні включає кілька важливих етапів, яких ми дотримувались при її створенні.

1. **Визначення цілі та аудиторії:** Перш за все, потрібно визначити мету вашої програми. Чи хочете ви популяризувати конкретну наукову галузь, розповісти про нові наукові відкриття, навчити глядачів науковим концепціям або щось інше? Також зрозумійте, хто буде вашою цільовою аудиторією - чи це діти, студенти, загальна громадськість або конкретна група людей.

2. **Вибір формату програми:** Вибір формат програми, який найкраще відповідає цілі та аудиторії. Це може бути документальна серія, науково-популярне шоу, дискусійна програма, інтерактивне шоу або будь-що інше. Важливо обрати формат, який буде цікавим та зрозумілим для вашої аудиторії.

3. **Планування контенту:** Розробка плану епізодів або випусків програми. Визначення теми, які будуть висвітлюватись, і розробка списку ключових питань, які потрібно обговорити. Важливо забезпечити різноманітність тем та підходів, щоб утримувати зацікавленість глядачів.

4. **Дослідження та підготовка контенту:** Збір достовірної інформації та матеріали для кожного епізоду. Проведення наукового дослідження, вивчення актуальних статей, спілкування з експертами у відповідній галузі. Підготування презентації, демонстрації, відеоматеріалів або будь-яких інших ресурсів, які будуть допомагати пояснювати наукові концепції.

5. **Сценарій та зйомка:** Написання сценарію для кожного епізоду, визначення структури, послідовність подій і образи. Розробка графік зйомок, вибір локації, акторів або ведучих (залежно від формату програми). Здійснення зйомки, зберігаючи якість звуку та зображення.

6. **Монтаж та пост-продакшн:** Обробка знятого матеріалу, вирізка найкращих моментів, додання графіки, анімацій або інших ефектів, які покращать візуальне враження від програми. Також додання підписів, музики та

звукових ефектів. Забезпечення гарного монтажу, щоб зробити програму цікавою та привабливою.

Розробка науково-пізнавальної програми на телебаченні - це складний, але цікавий процес, який потребує пильного планування, дослідження та вироблення візуально привабливого контенту. Ці кроки допоможуть вам створити високоякісну та цікаву програму для глядачів.

ВИСНОВКИ

Розробка науково-пізнавальної програми на телебаченні може мати значний вплив на популяризацію науки та поширення наукових знань серед глядачів. Основні висновки, які можна зробити щодо цього процесу такі:

Визначення цілей і аудиторії: Чітке визначення цілей і цільової аудиторії є ключовим етапом розробки науково-пізнавальної програми. Це допоможе зосередитися на потребах та інтересах цільової аудиторії і створити вміст, який буде найбільш привабливим для них.

Розмаїтість контенту: Важливо забезпечити розмаїтість тем і підходів у програмі. Це дозволить привернути увагу різних груп глядачів і залучити їх до вивчення науки. Варіювання теми, формату, гостьових експертів і методів представлення інформації, щоб зберегти інтерес аудиторії на протязі програми.

Достовірність інформації: Ретельно досліджувати та перевіряти інформацію, яка подається програмі. Наукова точність і достовірність є важливими аспектами науково-пізнавальних програм. Перевірка джерела, консультування з експертами і користування актуальними науковими дослідженнями та статтями.

Візуальна привабливість: Робити програму візуально привабливою та стимулюючою для глядачів. Використовувати візуальні ефекти, графіку, анімацію, демонстрації та ілюстрації, щоб краще пояснювати складні концепції та робити програму цікавішою для глядачів.

Зворотній зв'язок і аналіз: треба бути відкритими до зворотного зв'язку від глядачів. Аналізувати рейтинги, відгуки, коментарі та пропозиції, щоб отримати важливі висновки про те, що сподобалося аудиторії та як можна поліпшити програму.

Розробка науково-пізнавальної програми на телебаченні є складним і творчим процесом. Завдання полягає в тому, щоб сприяти популяризації науки, збільшенню наукового інтересу і розумінню серед глядачів. Дотримуючись вищезазначених висновків, ви зможете створити високоякісну та захопливу науково-пізнавальну програму.

СПИСОК ВКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Образ» Марина Варич, Інститут журналістики і міжнародних відносин КНУКіМ
2. Аналітичні жанри: Хрестоматія. - М.: Вид-во МДУ, 1989. - 236 с.